

Arbeidsdirektoratet presenterer:

Tusen muligheter

YRKESORIENTERING FOR UNGDOM I 8.SKOLEÅR

Bokmål

Oslo 1971

ARBEID I SKOG OG MARK

Det kan ofte være interessen for den levende naturen som gjør at unge mennesker velger jorda eller skogen til virkeområde. Liker en å arbeide i frisk luft, i nær kontakt med dyr og planter, og samtidig har vanlig bra kroppsstyrke, skulle det ligge nær å søke sin opplæring og sitt yrke i landbruket. For den som kan arve en gard, er saken grei, men det er også mange andre veger som fører til gode stillinger på dette yrkesområdet. Landbruket er i dag så allsidig at det gir plass for ungdom med evner og interesser i vidt forskjellige retninger. La oss se på et par eksempler:

Petter var bygutt og naturelsker. Hver eneste søndag og ellers når han hadde tid, drog han ut, på ski, til

fots eller på sykkel, og hver sommerferie arbeidet han som gardsgutt hos en slektning. Han kunne ikke tenke seg en framtid på et kontor eller i en fabrikk. Nei, frisk luft og kontakt med jorda måtte han ha.

Petter hadde også en annen interesse. Han puslet med teknikk, slukte teknisk litteratur og bygde radio. Da han var ferdig med skolen, visste han ikke riktig hva han skulle ta til med. Skulle han skaffe seg praksis og gå på landbruksskole? Eller skulle han bli ingeniør? Petter fant en heldig løsning. Han gikk inn på linjen for landbruksmekanikere ved yrkesskolen. Dermed ville han få et yrke som gav utløsning både for de tekniske anleggene og for trangen til kontakt med jorda.

Eller la oss se på Eva, som også var friluftsmenneske og naturelsker. Hun hadde dessuten visse kunstneriske anlegg, tegnet bra og var flink til å pynte og arrangere hjemme i huset. Hun tenkte litt på å bli modist eller møbeltegner, men i disse yrkene ville hun bli for mye innestengt, syntes hun. Enden på det hele ble at Eva tok jobb hos en gartner for å få praksis til å komme inn på gartnerskole. Arbeid med blomster ville gi plass både for hennes dekorasjonstalent og for naturinteressen. Hun kunne forresten også tatt opplæring i blomsterbinding.

I det moderne landbruket, som omfatter jordbruk, hagebruk, skogbruk og meieribruk, må en ha god og allsidig utdanning om en skal kunne drive det til noe.

Landbruksskolene gir opplæring for den som skal bli agronom. En agronomutdanning åpner vegen til gardsstyrerstillinger o.l. For høgre stillinger i jordbruket, f.eks. fylkesagronom eller jordbruksfunksjonærer i organisasjoner og offentlig tjeneste, kreves ofte utdanning fra Norges landbrukshøgskole. Som forutdanning kreves examen artium

eller tilsvarende utdanning, foruten fagskole og praksis.

Mange unge mennesker føler seg tiltrukket av skogen som arbeidsfelt. For en friluftsmann er det selvsagt herlig å ha sitt arbeid i nær kontakt med skog og mark. Skogvokter og skogstyrer er noen av de stillingene skogskolene gir utdanning for. Eksamen fra skogbruksavdelingen ved Norges landbrukshøgskole gir adgang til stillinger som fylkesskogmester, skogforvalter og skogfunksjonær i offentlig tjeneste. Også herredsskogmestrene må i mange tilfelle ha høgskoleeksamen.

Meieridrift regnes også med til landbruket, men stillingene på dette området gir ikke høve til utearbeid. Næringsmiddelteknikere og meierisker blir utdannet ved næringsmiddelaskoler og meieriskoler. Landbrukshøgskolen har egen linje for utdanning av meieriingeniører. De kan få stillinger som meieristyrere, høgre funksjonærer i melkesentraler, lærere ved meieriskoler, osv.

Arbeidsoppgave nr. 3: Hvilke yrker innenfor landbruket tror du høver best for deg? Hvorfor?

ARBEID SOM KREVER SKRIFTLIG FRAMSTILLING

Du har sikkert lagt merke til at noen av kameratene i klassen liker seg best når de har slike fag som norsk og engelsk skriftlig. Ord og setninger renner ut av dem som ertes av en sekk, mens resten av klassen kanskje har vansker med å få sammen noen setninger. Disse skriveinteresserte elevene leser også gjerne mange bøker, og de lurar seg kanskje til å skrive vers når de er alene.

Om evnene i denne retningen er svært gode og interessen sterk, kan det kanskje bli tale om å velge journalistyrket, en og annen kan til og med bli forfatter. Nå er det ikke så mange som har den skribentbegavelsen som skal til for å bli en dyktig journalist, men det fins en hel del andre yrker der anlegg for skriftlig framstilling kommer godt med. Har

en samtidig lyst til å undervise, kan lektor være det rette yrket. Dette yrket krever et langt universitetsstudium etter studenteksamen (examen artium eller eksamen fra økonomisk gymnas.).

Også i forretningslivet fins det stillinger som krever god evne til å skrive. Med eksamen fra økonomisk gymnas kan en bli f.eks. korrespondent eller sekretær. Konsulenter og saksbehandlere i offentlige etater trenger også god evne til skriftlig framstilling. Mange av de som blir tilsatt i slike stillinger, har studert ved universitet eller høyskole.

Av andre yrker som krever språksans, kan nevnes stenograf, maskinskriver, setter og korrekturleser.

Hvor gode anlegg tror du at du har for å:

	DÅRLIGE	MIDDELS	GODE
skrive riktig og klar norsk?	☐	☐	☐
finne de riktige ordene når du skriver?	☐	☐	☐
stave ordene riktig?	☐	☐	☐
finne feilene i det andre har skrevet?	☐	☐	☐
lære og skrive et fremmed språk?	☐	☐	☐

ARBEID MED TALL

Eriks svakeste fag på skolen var i grunnen matematikk, men det merkelige var at når regneoppgavene krevde addisjon, multiplikasjon og annen enkel tallbehandling, da var han i sitt ess. En hadde nesten inntrykk av at han kunne summere to tallkolonner i slengen, og han multipliserte ganske store tall i hodet. I idrettslaget var Erik den selvskrevne kassereren, og regnskapene var alltid i den skjønneste orden.

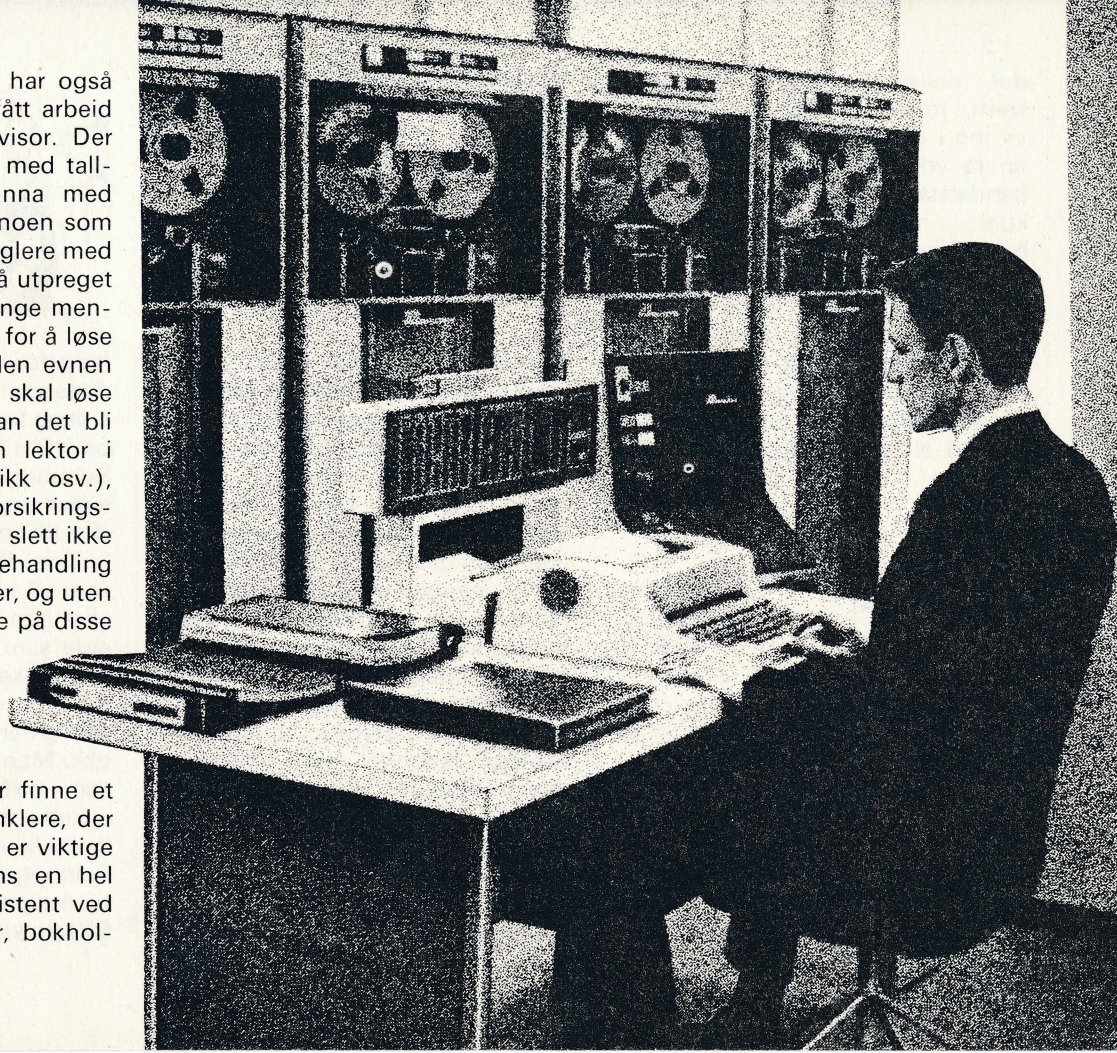
Erik syntes det var vanskelig å bestemme seg for hvilken utdanning han skulle ta sikte på. I grunnen hadde han mest lyst til å bli botaniker eller zoolog. Det var egentlig ikke den levende naturen som interesserte ham, det var mer den systematiske inndelingen av plante- og dyrearter. Han var en flittig gjest i

museer og samlinger av alle slag, og herbariet hans var mønstergyldig ordnet. Læreren kunne fortelle Erik at om han skulle bli naturvitenskapsmann, måtte han ta examen artium og studere ved universitetet i mange år. Det hadde han ikke lyst til, og han fant at han nok helst ville ha botanikken og zoologien som hobby. En stund tenkte han på å begynne på økonomisk gymnas. Men i samråd med foreldrene og læreren, som fortalte ham at økonomisk gymnas hadde nokså stort matematikkpensum, til og med litt større enn på engelsklinjen, fant Erik at han ikke ville gå over i gymnaset, men ta sikte på en handelsskole. Slik ville han lettest få en stilling der evnen til tallbehandling kunne komme til nytte. Nå er Erik ferdig

med handelsskolen. Han har også gått et revisjonskurs og fått arbeid som assistent hos en revisor. Der får han hele dagen herje med tallkolonner, og det går unna med fart og presisjon. Det er noen som har denne evnen til å sjonglere med tall, selv om den ikke er så utpreget som hos Erik. Har slike unge mennesker dertil gode anlegg for å løse innviklede problemer – den evnen som kreves når en f.eks. skal løse vanskelige ligninger – kan det bli tale om slike yrker som lektor i realfag (matematikk, fysikk osv.), ingeniør eller aktuar (forsikringsmatematiker). Men det er slett ikke alle med anlegg for tallbehandling som har matematiske evner, og uten det nytter det ikke å tenke på disse

yrkene. Da bør en heller finne et yrke der tellarbeidet er enklere, der addisjon, subtraksjon o.l. er viktige arbeidsoppgaver. Det fins en hel del slike yrker, f.eks. assistent ved statistisk kontor, kasserer, bokhol-

der, revisjonsassistent, bankassistent, forsikringsassistent. Om en vil inn i arbeid av dette slaget, bør en ta yrkesskole i kontorlag eller handelsskole og eventuelt tilleggskurs i regnskapsføring, revisjon, handelskorrespondanse, språk e.l. En mer generell yrkes- og allmennutdanning kan en få ved å gå økonomisk gymnas. En kan også ta examen artium og ett-årig studentfagkurs ved handelsgymnas. Den høyeste utdanning i handelsfag får en ved Norges Handelshøyskole i Bergen.

Hvor gode anlegg tror du at du har for å:

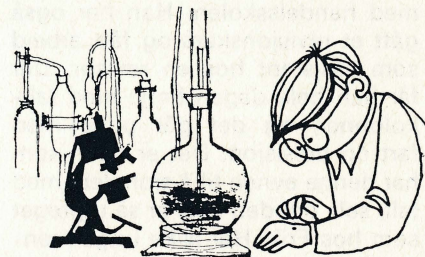
addere og subtrahere?	☐	☐	☐
multiplisere og dividere?	☐	☐	☐
regne i hodet?	☐	☐	☐
løse ligninger?	☐	☐	☐

DÅRLIGE
MIDDELS
GODE

Arbeidsoppgave nr. 4: Finn andre yrker der en bør ha evne til tallbehandling, og nevnt noen andre egenskaper som disse yrkene krever.

VITENSKAPELIG ARBEID

Når det er tale om vitenskapelig arbeid, tenker du kanskje først og fremst på kjemikeren i laboratoriet, han som natt og dag sitter bøyd over reagensglass og retorter og venter på at mer eller mindre mystiske stoffer skal inngå nye og besynderlige forbindelser. I virkeligheten fins det en mengde ulike vitenskapsområder og en uendelighet av forskningsgreiner. Her kan nevnes språk, historie, litteratur, matematikk, kjemi, teknikk, fysikk, medisin, psykologi, teologi, botanikk, zoologi, arkeologi, landbruk osv. Vitenskap drives innenfor nærsagt alle de områder der menneskene har til-egnet seg kunnskaper. Derfor kan det virke litt rart å tale om anlegg for vitenskap. Du synes kanskje det ville være riktigere å snakke om an-

legg for de ulike kunnskapsområdene som er nevnt overfor, altså om anlegg for matematikk, fysikk, språk osv. Det kan være mye riktig i det. Selvsagt må en ha både interesse og evner innenfor sitt spesialfelt om en skal bli en brukbar vitenskapsmann.

Den første betingelsen for en som vil bli forsker, er derfor at han eller hun har funnet et arbeidsområde som svarer til anleggene. Det vil jo ikke være fornuftig å ta sikte på å bli språkforsker for den som særlig har anlegg f.eks. for matematikk. Men om vi ser på vitenskapen som helhet, finner vi nok også enkelte trekk som er felles for de fleste mennesker som har valgt sin livsoppgave innenfor forskningen. La oss prøve å finne noen av disse fellestrekkene: